

چشمہ توحید سر آن خداست
 مصطفیٰ جملہ جهان را رہنماست
 آخرین انبیاء خیر البشر
 اظہر الآیات او شق القمر
 گر شنیدی معجزہ نبی پر ان
 تو مشو چون در ہریان منکران
 این کتابم گفتہ را آغاز کار
 از شمس کہکشان گفتہ ام
 عالم حق است ناپیدا کنار
 از نجوم و اخترانت گفتہ ام
 ہست بیرون از علوم و عقل ما
 این فضا کے بیکران را انہما
 پس بدان یک عالمے دیگر بود
 کان درون قلب تو مضمحل بود
 روگردان از کلام اوراق را
 تا بدانی نفس و آفاق را
 قلب انسان بحر باشد بیکران
 چون فضا بے حد تو پہنایش بدان
 فلسفی گر متکبر و حی خداست
 بے خبر از حس پاک انبیاست

لے شمس جمع شمس

لے کہکشان نام سفید طولانی کہ در شب مشابہ راہ در آسمان نماید و در حقیقت
 این مجموعہ مستعار گانست

آنچه رخسار از قلوب انبیا
 آید از بیرون اقطار سما
 چشم هر کس آن طرف بکشد
 ساغر بر کس پُر از آن باقی نیست
 صاف باشد کردت لے با کمال
 اندران تا بد جسمال ذوالجلال
 عکس شکل اصل داند مختصر
 آفتابے را بہ تالابے منکر
 آن چنان دل ہر چہ خواهد آن کند
 ز آنکہ او نے بلکہ خود یزدان کند
 گفت زین رو پر کمال معنوی
 در کتاب مستطاب منثنوی
 اولیا را ہست قدرت از الہ
 تیر جہتہ باز گرداند ز راہ
 یک باشد خوئے او چون خوئے حق
 گیرد او از رحمت رحمان سبق
 در مثالت گویم از میر عرب
 بہر اعدا خواست لطف مہرب
 بشنوا عجا ز نبی را مختصر
 در کف بوجہل تہلیل حبر

لے اقطار جمع قطر خطے کہ در میان دائرہ کشند
 لے تہلیل کلمہ طیب

ہم ز بکشیِ طعام و از لبن^۱
 جنوعِ خانه پہ چہ برین رسول
 این ہمہ بر صدقِ دعوائش گواہ
 داد او از دور مستقبلِ خبر
 با سراقہ گفت آن عالی تبار^۲
 این بہ دورانِ عمر آمد پدید
 داد روزِ خندق آن عالی مقام
 از خروجِ قومِ اتراک و تبار
 شردہا داد او ز لطفِ کبریا
 گفت ہاے آن امیرِ مہرستان
 در حدیبیہ ازان آسب دہن
 گشتن آن چوب از فرقتِ ملول
 لطفِ ہاروسے ز درگاہِ الہ
 در صحیح^۳ و در سنن کن یک نظر
 باتو و آدم من سوارِ شہر یار
 مر سراقہ را ہمان زبور رسید
 شردہ فتحِ عراق و مصر و شام
 کرد مارا با خبر آن نامدار
 از غزائے ہند و قسطنطنیا
 چون بیاید دورہ آخر زمان

۱۔ حدیبیہ نام جائے کہ نزدیک مکہ معظمہ واقع است
 ۲۔ سراقہ نام صحابی

۱۔ لبن شیر
 ۲۔ صحیح کتب احادیث صحیحہ
 ۳۔ اتراک جمع ترک

بر عروج آیند اقامت فرنگ
 زمان که آنها زلفاق همگنان
 کے بگنجد در سطور این کتاب
 غیر او از انبیا دیگر کہ بود
 بیک تاریخ ملل اربنگری
 گرچه شان او ز شان پیش بود
 روز فتح مکہ از رحیم
 دادن جاہر و فد عیسوی
 دادن اذن عبادت ہر شان
 مے نماید پیش عالم آشکار
 عار او از خدمت و محنت نبود
 بر تمہ غالب چه در صلح و چه جنگ
 خود سری را منع دارند از شہان
 شرح حال سرور عالی جناب
 آنکہ در تاریخ کس ذکرش نمود
 ہست ہر یک پر ز حالات نبی
 سیرت و سیرت درویش بود
 دشمنان را کرد در دین مستقیم
 خود بہ صحن مسجد پاک نبی
 اندرون مسجد خود آن زمان
 وسعت قلبش نہ اُصغ کرد کما
 بر کس از او کے کلفت تہمت نمود

بستر مہمان نردوستِ غم و بشت	چون بپیری کرد ضیف نادرست
بود سلطان بے قلاع و تخت و تاج	خندہ روی و مہربان و خوش مزاج
در ہمہ عالم نداد و یک نظیر	خطبہ آن شاہ در حج آخیر
کرد بس تاکید آن عالی مقام	از حقوق زوجه و جار و غلام
گفت خود را عبد آن رب العباد	ذات خود را بیچ اہمیت نداد
تو مگردان قبر ما را چون صنم ^۱	وقت رحلت گفت یارب انکرم
با ہمہ جہد بلخ مرسلان	سز و حدت را ندانست این جهان
داد خمیر الناس احمد مصطفیٰ	تادروس ^۲ و حدت رب العالی
شکر را بر کند آن از بیخ و بن	غور باید کرد اندر امر کن
امر کن کافیت بہر ارتقا	بادہ نمود باشد چون حکوم خدا

۱ جمع قلعہ
۲ دوس جمع درس

۱ ضیف مہمان
۲ صنم بت

پس شریکے را نماز احتیاج
 در جہان ماند منور تا ابد
 گر چه او با خاکیاں در خاک بود
 من مثال احمد و اہل جہان
 ماہمہ اصحاب کہفیم اے رفیق
 سایہ ہائے عالم بالا بہ غار
 عقل ما شد مجوسیر آن ظلال
 نیست پیر علم ما دیگر اساس
 قیدیان غار از حال برون
 خالق ما ذات احمد را گزید
 امرگن داروئے درو لا علاج
 نام احمد ختم تو حیدر احد
 تہ بہتیب او بر تہ زلف سداک بود
 با تو گویم این حقائق را بدان
 تنگ روزن دارو این غار عمیق
 میرسد از سمت روزن بر جدائے
 بے خبر از اصل و در بند خیال
 غیر از تخمین و از نقش و تکیاس
 سگے شود آگہ بغیر رہنمون
 او تماشا شائے ہمہ عالم بدید

کرد سوئے عالم بالا خسر ام
 از تقاضائے کرم رب الحبیب
 چیت قرآن جذوہ^{طہ} نور انزل
 تو مجو از انس شرح این کتاب
 ساکنان غابہ تاریکیم ما
 شرح اسرار برونی چون کنیم
 مرتقی کرد چوزین حالت بشر
 بہر ما در این دوسہ روزہ جیت
 در دو عالم تو شتر راہ نجات
 گفتگوئے ماہمہ و ہم و خیال

یافت در قوم سین او ادنی^{طہ} مقام
 با محمد دادت سر آن مجید
 در جہان از بارگاہ کم نزل
 گے نوید شرح حکمت را ذباب
 ناظر از سورخ باریکیم ما
 گر چہ دلہا را ز غم پر خون کنیم
 سر قرآن را شناسد بیشتر
 چیت بہتر از عمل بر اہیات
 این نماز و حج و روزہ و زکوٰۃ
 در دماغ افتادہ از سیر ظلال

سافت دوکان یا نزدیک تر از ان
 (تفسیر حسینی)

لہ کتاب قوم سین او ادنی^{طہ}

لہ جذوہ یعنی پارہ

تو درون غار تیسره مُبتلا
 مقصدت بیسوزن اقطارِ سما
 هست قرآن ریسمانه تران طرف
 اگر بپیری این سرش را الا تحف
 این کلام حضرت رب اعلى
 هست با ما یادگار مصطفیٰ
 مصطفیٰ نور الهدی شمس الضحیٰ
 هر چه گفتند از تعصب غریبان
 من نه انستم ضرورت رد آن
 گرداند ولایت در شاه را
 چشم نابینا نه بیند ماه را
 عفو عفو مشته ز دیوانه سگان
 که کند نقصان ماه ضوفا
 ساخت در شرب شهنشاه جهان
 جنت رشک گلستان جنان
 تو بخوان احوال اصحاب رسول
 جنتی بود آن عزیزان را اصول
 از مواخات هم از ایشان
 از محبت گرمی بازارشان
 بود این جنت پر از نخل و ثمر
 تا به روز قتل بی همت عمر

بعد از آن آغاز شد دورِ خزان
 بس علی کوشید تا بارِ دگر
 لیک رقصِ فردگان ملکِ شام
 کرد سوخته خویش جذبِ عایان
 دورِ خوب زمرهٔ اصحاب رفت
 آخرین جیلوه هائے آن زمن
 بعد از آن افتاد چون غوغائے عام
 یک شب بغمیبِ آخر زمان
 کیستند این قفسِ دگانِ آخرین
 من زرقاصان بوزینهٔ صفت
 اکثر شاهان که بروش جهان
 بر منابر رقصِ تسروده کرده اند
 قتل عثمان سوخت اشجارِ جنان
 جنتِ احمد بگرد بارود
 بر سرِ منبرِ خیمهٔ الانام
 جد و جدم بر تفسه شد رایگان
 رونق باز آید آن اجاب رفت
 رخشد از الوار ایشاِ حسن
 شد نهان شمسِ اخوت در غمام
 دید در رویا به منبرِ فردگان
 بعد از بغمیبِ پاکیزه دین
 بر سرِ پاکِ احمد گویمیت
 سروری کردند با اعزاز و شان
 بیخ جنت را زین برکنده اند

چند کس یوں دند زینہا لاکلام

جملہ سے رفتند رخ سوئے ہیوٹ

گر تو عیب خود ندانی سے عزیز

شکار و وفی الامر چون دادی یاد

بادشاہان مست از جام غرور

کرد شرح قند شہ بہر ما

ملک حق را چون جہنم ساختند

زانکہ تخلیف است صالح را مقام

ساختند اصنام از رسم و رواج

اے مسلمان رخ ز خالق بر متاب

تا طواغیت کہن را نشکنی

دین احمد را تو شمع راہ دان

چون عمر عیب العزیز نیک نام

تا بیاد دور تخسریب و سقوط

مے شوی چون قردگان بے تمیز

قوم تو در قعر گینامی فتاد

داشتند از امرہم شوری نفوذ

جسم پر خون شہید کربلا

لا جرم حق حکومت باختند

طالح دوزخ وطن باشد غلام

حق گرفت از قوم مسلم تحت تاب

فایده کے بخشیدت بعض الکتب

کے قدم بر جاڑہ حق بر زنی

بشکنی طاغوت را گرے تو ان

گر در این اصنام تو طائف مشو	دہر شد ظلمت کردہ خائف مشو
تو مشو غافل ز رب ذوالجلال	گر چہ قیصر با ملی چون دانیال
این چنین منیتتے این عدل و داد	آن خداوند سے کہ با این دور داد
تو شوی منظور شس از جہد دوم	ارتقاے مسلمین خواہد مدام
سعی باید مرد سوز و دل گزار	در رہ آن ذوالجلال بے نیاز
تا بیانی نصرت از امر خدا	کن ز توحیدش منظور قلب اس
بوعے رحمان آید از خاک عرب	شاد باش اے دل کہ اثر الطائف اس
قوم سامی حامل شرع خداست	تا تو اریح امم را ابتداست
رہنمائے خلق را بر راہ رب	این زمان ہم چشم دارم از عرب
روضہ رضوان بود کوئے حجاز	خاک آن کو رو بہ باعجب ز دنیا
دور گردد کیس نہ بادین بسین	نیز امید سے کہ از مغرب زمین
از شعاع دین حق کیس نہ نور	پاک دل اقوام مغرب بالضرور

غریبان را بر گروه مسلمین	شهریاری داد رب العالمین
تقویت تیشان به دین خوشستن	شاید این باشد رضائے ذوالمنن
بست در اسلام نور زوال جلال	علم مادی است در مغرب کمال
مجمع الحسین نورانی شود	گر میان این دو یک جانی شود
قلب مردم از حسد طاهر شود	بسرودین مصطفیٰ طاهر شود
هر یک قطره به دریا در شود	از محبت جسد عالم پر شود
دور گرد و خوئے شیطان از قلب	ختم گردد دور پیکار و حروب
سیرگاه عقل گردد شست و ج	باب راز ماده را باشد فتح
نه در بغض و حسد نه در گریه	گرد این دنیا ئے ما جنت نظیر
پیش چشم از جهل و نخوت پرده است	منزلے پس خوشنما در راه است
در جهان حق را تو بخشیدی بقا	حق بود دین محمد مصطفیٰ
از گناه من منائی در گذر	خالقا از حرمت خمیر البشر

آدم از بارِ عصیان پشت خم
 گرچه از اعمالِ خود هستم خجل
 بر درت یارب به امیدِ کرم
 دارم از توحیدِ تو نورِ بدل
 یا خدایم مرا بروین کین
 ای فرشته بر دعا آیین کین
 تحفه‌الابرار بود اول کتاب
 یادگارِ جوش افکارِ شباب
 اندران گفتیم از توحیدِ اله
 از شرورِ مردم گم کرده راه
 مشرق الانوار در احکامِ دین
 شد رقم از لطفِ رب العالمین

این صحیفه هم در فضایش شدت نام
 هر چه در دل بود گفتیم والسلام

افضل الذکر

اشهد ان لا اله الا الله محمد رسول الله

مناجات بدرگاہ قاضی الحاجات

که در ایام شد و مرض فالج نظر شد

بیا دانه لیل رسد	الهی خالفتا پروردگارا
تو شاه یومرین حق البیتنی	تو خلاق اله العالمین
تو پاک از کفو و نند و مشال	تو رحمانی رحیمی ذو الجلالی
خداوند تو غنچه راند و زین	خداوند تو ستاره العیون
تو ستاره تو غنچه ساری خدایا	تو قهار و توجیه ساری خدایا

خدا یا خالق کون و مکانی	خدا یا مالک ہر دو جہانی
تو نقش کردی و آن شد مجری	تو کردی اسے خدایق ہیوی
تو روز روشن و شب آفریدی	نظامِ نجوم و کواکب آفریدی
چو گوٹے ساختی این ارض مارا	پراز اجسام نمودستی فضا را
بحکمت در فضا رہی سپارند	شاد را این نجوم بے شمارند
مسافر گرد و محور ہم مدار است	زمین از حکم خالق بے قرار است
بہ اقداب مدار خویش تازند	ہمہ اجرام از حکم خداوند
نبات و حے نمودی آب گل را	تو داری ربہ طین مضمحل را
ز طین کردی تو آغاز بشر را	شمر داری تو انواع شجر را
بگردند ارتقا ایسا سلسلہ	ز حکمت اسے خدا نے پاک اور
رتقی کرد جب ثوم و بشر شد	ترا از لطف چون بروی نظر شد
دلیل راہ نمودی انبیا را	تو داری عقل انس پر خطارا

نرخاصان تو آدم شپیت نوح اند	چو ابراهیم و آل پرستوج اند
ذبح اللہ اسماعیل خوانند	چو اسحاق اسب اسرائیل خوانند
چو موسی آنکہ باحق گشت گویا	زاعی ازش بشد شق آب دریا
چو داؤد و سلیمان مکرم	کہ بودند پردوشان این معظم
چو عیسی بر پیہر پاک بنیاد	کہ او از بطن مریم بے پرداد
چو حجیم تو بعالم شد فراوان	محمد مصطفی آوردت سرت
محمد حمزہ للعالمین است	محمد نادی بونے زمین است
محمد سرور لولاک باشد	محمد برتر از فلک باشد
محمد صدر بنوم کائنات است	محمد چشمہ آب حیات است
چو شمس دین احمد بر زمین تافت	زمین کیس مسلم من زمین است
حجاب بے حق باو کے داشت تاہن	برفت و بر نیوہ زوق صبت توہین
و جودش فخر و جودات باشد	ز حق دیم برود صید و باس

خداوندش ثنا با کرد و تجلیل	کتا بش ناسخ تورات و انجیل
خداوند ابد است کبریا و میت	خداوند با حق انبیا و میت
خداوند با حق مصطفیٰ میت	حق آن رسول با صفا میت
حق وحدت ذات قدیمیت	حق رتبت عرش عظیمیت
حق این کلام پر جلالت	حق این کمال بے زوالیت
حق جملہ آیات کلامت	حق جملہ احکام عظامت
حق کعبہ بیت الحرامت	حق رتبت ماہ صیامت
حق صدق صدیق معمر	حق رتبت فاروق اکبر
حق ناشر قرآن عثمان رضی	حق مرتضیٰ محبوب سبحان
حق اہل بیت پاک اطہر	حق جملہ اصحاب پیبر
حق جملہ خاصان یگانہ	ز وقت مصطفیٰ تا این زمانہ
بن وہ صحبت گم کردہ من	بدہ جانم بحکم مردہ من

خداوند اعطا کن تشدد رستی	نجاتم ده زینج و ضعف رستی
تم زنجور و مفلوج و ضعیف است	زیبا افتاد و چون مور و نحیف است
برفت آن طاقت و تاب تو انم	شده بے حس و محوم و استخوانم
خداوند اچھ عدت رو من شد	کہ عالم عبرت اہل وطن شد
اکھی بے مثال و لایزالی	قدیمی کا ملی پاک از نروالی
ز حکمت تار و جنت گشت پیدا	ز لطف شد عبالم دین ہویدا
مرادہ باز آن تاب و تو انم	میاور نقص در نطق لسانم
خداوند از الطاف ہنسانی	مکن شل دست و پایم در جوانی
اگر چه پر گناہ و روسیام	بدر بارت خدایا داد خواہم
نہ راہ و ادم بدای ہرگز شکے را	نہ جستم غیر و نہ بت مسکے را
گذشتہ بار گاہ چون تو شاہے	نہ رفتم در پیے طاعت گلے
نہستم شرکیت ہیچ کس را	ترا عبدم نہان و آتش کارا

نکر دم شرک از جہل و عقلا لیت نہ اندر وحدت نے در رسالت

منزلے لغی عصیان پر چو وادی

بکن رستے کہ تو رب العبادی

اعلاط نامہ کتاب صحیفہ الکنزین

صفحہ		دسویں شعر کے بعد ایک شعر لکھا گیا ہے۔					
۲۰	وہو ہذا۔	گرچہ ہا مردم حکیم نیک خدائی گفتم شکل ارض باشد مثل گوئی					
صفحہ	صحیح	غلط					
۲۳	شہر یاران را بہ سر ذوقِ حُرُوب	شہر یاران از سر ذوقِ حُرُوب					
۱۱۴	چشم پوشی باید اسے استادِ فن	چشم پوشی کن استادِ فن					
۱۹۰	بُورے کے دلکش و بسیار خوب	بُورے لک آن سمت بسیار خوب					
صفحہ	سطر	صحیح	غلط	صفحہ	سطر	صحیح	غلط
۲۱	۶	صیف	سیف	۱۰۰	۳	ہچون	ہچہ
۲۲	۷	را شمار	از شمار	۱۱۴	۱۰	بجر غلط	بجرِ عالم
۲۵	۳	زین سیار کہا	از سیار کہا	۱۱۶	۱	جام جان پرورد	جان جان پرورد
۲۵	۶	شد تعین	شد یقین	۱۵۶	۱	اقتصار و	اقتصار
۲۰	۱۰	لکشان شمس	لکشان شمس	۱۶۹	۳	بری کہ	ہری کہ
۵۷	۷	بعد	بعد	۲۱۶	۱	خالقہ داند	رب داند
۲۹	۹	عطارِ درآ	عطارِ دراز	۲۲۳	۵	غفلت غنود	غفلت غنود
۷۳	۸	یاز آس	باز آس	۲۲۸	۷	کشن	کرشن
۷۸	۲	سیف	سیف				